

Ps 1-18 mint koherens történet

SUSÁNSZKI JUDIT

ELTE-BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
susanszki.judit@gmail.com

A modern zoltárkutatás máig megkerülhetetlen alaptételeit a 20. század elején Hermann Gunkel (*Einleitung in die Psalmen*, 1933) és tanítványa, Sigmund Mowinckel (*Psalmenstudien, I-II*, 1966²) fektette le, akiknek forma- és kultuskritikai megállapításai lassan évszázados tekintéllyel bírnak. A '70-es években azonban lassú orientációváltás jelei mutatkoztak az általános bibliakutatásban, melynek határozott, iránymutató hangot ismét mester és tanítványa, Brevard Childs (*Introduction to the Old Testament as Scripture*, 1979), valamint Gerald Wilson (*Editing the Hebrew Psalter*, 1985) adott. A két szerző a „Sitz im Leben” fogalom primátusát a „Sitz im Text” kifejezés bevezetésével törte meg, vagyis a szövegek keletkezéstörténetét is (!) szem előtt tartva azoknak végső, a héber kánonon belül elnyert formáját – beleértve annak kánonon belüli pozícióját (*Endgestalt*) – emelte az interpretáció elsődleges tárgyának rangjára.

A Ps 1-18-ra irányuló és dr. Koltai Kornélia irányításával végzett kutatásaim is e két szerző holisztikus személetmódját tükrözik. Meggyőződésem szerint a Ps 1-2 általános bevezetőként értelmezhető a Zsoltárok könyvéhez, ugyanakkor számos marker szövegszinten igazolja végső beágyazottságát „visszafelé” is, vagyis a héber kánonban őt megelőző, utolsó prófétai könyv (Malakiás) irányában. Ezen „prolóógus” duális státusszal bír: általános bevezető voltán túl az őt követő lokális narratíva (Ps 3-18) fényében is interpretálható. Kutatásom ezen, tematikus, összefüggő, koherens történet elemzésére irányul, mely több ponton, explicit módon kapcsolódik a 2Sám 15-22. fejezetében leírt eseményekhez (pl. feliratok, lexikális átvételek, azonos fabula), mintegy az említett konzekutív zoltárok legszorosabb értelemben vett kontextusához.

Poszteremen a költői és a hozzá tartozó történeti korpusz kapcsolatát, valamint az érintett zoltárok sajátos, belső dinamizmusát igyekszem megvilágítani egy szinergens modell alkalmazásával, melyben forma és tartalom erős vizuális egységgé olvad össze. Bár az általam is alkalmazott módszer nálunk még nem honosodott meg igazán, újszerűsége, szokatlansága ellenére is remélem, sikerül majd bekapcsolni a közönséget abba az innovatív nemzetközi diskurzusbba, melynek keretei között az elmúlt két évtized folyamán a forma-, kultusz- és redakciókritika mellett a holisztikus megközelítés is lehetséges és hasznos módszerként kerül említésre.